

міністративно-правої охорони// Науковий вісник Ужгородського національного університету / Серія ПРАВО. В. 29. Ч. 2. Т. 3. – Ужгород, 2014 р.

3. Про участь громадян в охороні громадського порядку і державного кордону: Закон України від 22.06.2000 р.// ВВР України. 2000. - № 40

4. С.В. Лихачев. Роль громадян та органів виконавчої влади в системі забезпечення громадського порядку та громадської безпеки. Електронний ресурс. - [Режим доступу]: <http://radnuk.info/statti/226-admin-pravo/14522-2011-01-18-03-31-45.html>

5. А.В. Басов Забезпечення громадської безпеки: поняття та зміст. Електронний ресурс. - [Режим доступу]:<http://applaw.knu.ua/index.php/arkhiv-nomeriv/2-2-2012/item/52-zabezpechennya-hromadskoyi-bezpeky-ponyattya-ta-zmist-basov-a-v>

Мармута Олександра Олександрівна
курсант факультету підготовки фахівців
для органів досудового розслідування
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Гаркуша В'ячеслав Вікторович
доцент кафедри адміністративного права,
процесу та адміністративної діяльності
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук

ДІЯЛЬНІСТЬ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ ЩОДО ЗАПОБІГАННЯ НЕЗАКОННОМУ ОБІГУ НАРКОТИЧНИХ ЗАСОБІВ

Становлення української державності на демократичних засадах, вкорінення громадянського суспільства – усе це висуває на порядок денний проблеми вдосконалення адміністративної діяльності Національної поліції України на сучасному євро інтеграційному етапі розвитку.

В частині 1 статті 1 Закону України «Про Національну поліцію» зазначає, що Національна поліція (далі-поліція) це центральний орган виконавчої влади, який служить суспільству шляхом забезпечення охорони прав і свобод людини, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки і порядку».

Поліція у своїй діяльності керується принципами верховенства права, відповідно до якого людина, її права та свободи визнаються найвищими цінностями та визначають зміст і спрямованість діяльності держави, та принципом законності, на підставі яких, поліція у межах своїх службових повноважень, що регламентовані насамперед Конституцією та законом України «Про Національну поліцію», повинна забезпечувати публічну безпеку і порядок, охороняти права і свободи людини, а також інтереси суспільства і держави, протидіяти злочинності.

Відповідно до частини 22 статті 23 Закону України «Про Національну

поліцію» одним із головних завдань поліції є приймання, зберігання та знищення вилученої, добровільно зданої або знайденої вогнепальної, газової, холодної та іншої зброї, боєприпасів, набоїв, вибухових речовин та пристроїв, наркотичних засобів або психотропних речовин» [1].

У сучасних умовах ефективна діяльність правоохоронних органів щодо виявлення, розкриття і розслідування та запобігання контрабанді наркотичних засобів базується на системі концептуально нових наукових підходів, які обумовлюють, в першу чергу, корінні зміни організаційно-правових основ функціонування даних органів.

Можна виділити такі варіанти незаконного обігу наркотиків:

- 1) виготовлення і реалізація в Україні;
- 2) виготовлення в Україні і контрабандний вивіз за кордон, переважно в країни Європи, Центральної Азії та СНД;
- 3) контрабандний ввіз з-за кордону і реалізація в Україні;
- 4) контрабандний транзит через територію України.

Сучасна контрабанда наркотичних засобів характеризується високим ступенем організованості, технічною осначеністю та міжнародними зв'язками. Працівникам Національної поліції України слід звернути увагу на велику кількість Інтернет-сайтів, які пропонують синтетичні каннабіноїди під виглядом як порошків, так і готових сумішей для куріння [2].

Особливу небезпеку викликає активність організованих злочинних угруповань, які здійснюють **внутрішньо груповий і між груповий збут наркотичних засобів**. Внутрішньо груповим вважається такий збут наркотиків, коли група наркоманів, що об'єднані спільним вживанням наркотиків, посилає за наркотичними засобами своїх заготівників, які їх скуповують або добувають в інший спосіб для вживання цією групою. Між груповий збут простежується у випадках передавання наркотиків іншим спорідненим "сім'ям" за винагороду, що покликана компенсувати витрати тих, хто передав наркотики.

Розрізняють такі групи осіб, які задіяні в незаконному обігу наркотичних засобів:

1) **виробники наркотичної сировини і наркотичних засобів**. Виробниками синтетичних наркотиків у більшості випадків є особи, які пов'язані з хімією або медициною, частіше студенти відповідних вузів, а також працівники наукових лабораторій;

2) **споживачі наркотиків** – особи, що споживають наркотики систематично, це як правило раніше засуджені люди, які деградують, а також особи, що епізодично вживають наркотики – це зазвичай неповнолітні або особи молодого віку;

3) **викрадачів наркотиків** – це працівники хімфарм-підприємств, аптек і аптечних складів, лікувально-профілактичних і медичних установ, сільські жителі, які обробляють посіви маку і коноплі;

4) **осіб, які займаються оптовою скупкою і збутом наркотиків** (наркобізнесом). Для них характерна наявність злочинного досвіду, у то-

му числі з виготовлення, вживання і збуту наркосасобів.

5) **перевізники наркотиків** – ними можуть бути посередники між виробниками і збувальниками, самі збувальники, споживачі, особи, які мають маршрутні можливості;

6) **утримувачі наркопритонів** – найчастіше ними виявляються споживачі наркотиків серед дружин або співмешканок наркоманів;

8) **службових осіб органів державної влади і самоврядування**, які виконують функцію «прикриття» злочинів [2].

Адміністративно-правові заходи попередження незаконного обігу наркотичних засобів, які застосовуються по відношенню до фізичних осіб встановлює Закон України «Про Національну поліцію», який дає право працівникам поліції перевіряти у громадян при підозрі у вчиненні правопорушень документи, що посвідчують їх особу, а також інші документи, необхідні для з'ясування питання щодо додержання встановлених правил, контроль за виконанням яких покладено на поліцію.

На практиці виникають певні проблеми з затриманням особи, яка порушила правила обігу наркотичних засобів. Адже працівники поліції не мають право здійснювати затримання особи ні в адміністративному ні в кримінально-процесуальному порядку, оскільки не відомо чи дійсно вилучена речовина є наркотичним чи психотропним засобом. Якщо ж під час кримінального провадження буде встановлено, що особа діяла без мети збуту, а експертиза встановила, що речовина є наркотичним чи психотропним засобом, але її розміру не вистачає для кримінального провадження за статтею 309 КК України, кримінальне провадження закривається та розпочинається адміністративне провадження, під час якого допускається адміністративне затримання особи.

За такої процедури виникає ризик втечі особи за час проведення експертизи. Вирішити цю проблему можливо шляхом внесення змін до ч. 3 ст. 263 КУпАП, виклавши її в такій редакції:

«Осіб, які порушили правила обігу наркотичних засобів і психотропних речовин, може бути затримано на строк до трьох годин для складення протоколу, а в необхідних випадках для встановлення особи, проведення медичного огляду, з'ясування обставин придбання вилучених наркотичних засобів і психотропних речовин, а також дослідження вилученої речовини, яка за своїми зовнішніми властивостями є схожою на наркотичні засоби і психотропні речовини, – до трьох діб з повідомленням про це письмово прокурора протягом двадцяти чотирьох годин з моменту затримання».

Використані джерела:

1. Закон України «Про Національну поліцію», Положення про патрульну службу МВС : чинне законодавство станом на 7 серпня. 2015 р.: (офіц. текст). – К.: ПАЛИВОДА А.В., 2015. – 92с.

2. Актуальні проблеми правоохоронної діяльності та юридичної науки : матер. Міжн. Наук.-практ. конф. (Дніпропетровськ, 19-20 верес. 2013 р.). – Дніпропетровськ: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2013. – 371-373 с.